

'Ons soort mensen' door Juli Zeh

In *Unterleuten*, een dorpje in de schaduw van Berlijn, wonen 200 mensen en 'Ons kent Ons'. Als burgemeester Seidel een dorpsvergadering belegt, zonder te vertellen waar het over gaat, is de opkomst groot. Hij deelt mee dat er 10 windturbines gebouwd gaan worden in Unterleuten en dat er gezocht wordt naar de juiste locatie om dit te gaan doen. De noodzaak van de bouw is voor de burgemeester evident: het zal de tekorten in de gemeentekas aanvullen.

Als de aanwijsgeschieden bekend zijn, blijken er 3 verschillende eigenaren te zijn: Konrad Meiler, een speculant en buitenstaander van het dorp heeft 8 hectare. Dat geldt ook voor Gombrowski, de spil van het dorp. Een nieuwkomer, Linda Franzen, bezit 2 hectare. Omdat er 10 hectare voor de bouw nodig is, hebben Meiler en Gombrowski beiden deze 2 hectare van Franzen nodig. Windturbines zijn nl een winstgevende aangelegenheid.

Hoe deze situatie zich verder ontwikkelt, wordt verteld door 11 hoofdpersonen, allen ingezetenen van het dorp. Steeds krijgen we per hoofdstuk en per hoofdpersoon meer en meer informatie. De onderlinge verhoudingen worden steeds duidelijker. Er is een voordurende machtsstrijd aan de gang, vooral tussen de twee in Unterleuten geboren mannen: Gombrowski en Kron.

Gombrowski stamt uit een familie van grootgrondbezitters en is voor de socialist Kron het toppunt van kapitalisme. Hun meer dan 50 jaar oude vete is ontstaan na het in vlammen opgaan van een aantal schuren van Gombrowski. Ook speelt een gebeurtenis van 20 jaar geleden een grote rol. Tijdens een heftig onweer is er een man gedood en een zwaar gewond. De geruchtenmachine in het dorp over de werkelijke toedracht draait op volle toeren.

Tijdens het lezen van de eerste bladzijden, word je het boek al ingetrokken. Spanning, humor en prachtige uitspraken wisselen zich in hoog tempo af. De psychologische portretten worden sterk neergezet. Ook nieuwkomers in het dorp versus autochtonen levert vermakelijke taferelen op. Er is o.m een vogelbeschermer, een paardenfluisteraar, een speculant en een louche autohandelaar en ze strijden allemaal voor hun eigen belang. 'Alles is Wil' en 'Macht is Beweging'. Iedereen zit in zijn eigen universum en de vraag wat de waarheid is dient zich aan.

Het dorp is zelf een entiteit: het heeft de DDR overleefd; je regelt je zaken er onderling, dus geen politie; er is een lokale ruleconomie, geen internet maar wel een onafhankelijke drinkwatervoorziening. Wantrouwen heerst alom en de reacties zijn heftig.

Ons soort mensen is een lijvig boek, maar je vliegt er doorheen. Dat komt ook door de vorm: kleine hoofdstukken waarin het verhaal zich ontvouwt. Juli Zeh heeft een prachtige schrijfstijl, intrigerend en fascinerend. Ook associatief roept het wat op. Unterleuten doet aan Übermensen denken, een term die Nietzsche bezigt, net zo als 'Herren und Sklaven'. Ook al is Unterleuten de naam van een dorp, het thema macht is volop aanwezig. Don Quichot met zijn strijd tegen windmolens komt eveneens in je gedachten. Al met al een geweldig boek. Jammer dat het uit is!

Uitgeverij Ambo/Anthos, 2016
Pagina's 670
Vertaald uit het Duits door Annemarie Vlaming (*Unterleuten*)
ISBN 978 9026 334 665

Recensie door Gretha Visser, april 2018

December (openings)nieuws

Beste leensters en andere belangstellenden,

Kennisinstituut Atria voor emancipatie en vrouwengeschiedenis gaat in december starten met een jaarlijkse Rosa Manus-lezing. Ze wil daarmee wetenschappelijke ontwikkelingen die relevant zijn voor het terrein van de vrouwen- en gendergeschiedenis vanuit een internationaal perspectief kritisch belichten. *Rosa Manus* (1881-1942) speelde een cruciale rol in de vrouwenkiesrecht-beweging en de vredesbeweging, zowel nationaal als internationaal. Met de lezingen wil Atria de herinnering aan Rosa Manus en de historische betekenis van haar werk levend houden.

Op 14 december houdt Francisca de Haan, hoogleraar in Boedapest, de eerste lezing met de titel ***Rosa Manus: Restoring to History a "Dutch Woman Leader" who Fell Victim to the Nazi's***. Deze lezing wordt in samenwerking met het Joods Historisch Museum georganiseerd.

Het is een eerbetoon aan een vrouw die van historische betekenis is geweest voor de ontwikkeling van de positie van vrouwen, zowel als politiek volwaardige burgers als in de geschiedwetenschap.

Meer info: <https://www.atria.nl/nl/agenda/rosa-manus-lezing>

De Britse schrijfster **A.S. Byatt** (Antonia Susan) is deze dagen in Nederland. Allereerst omdat zij op 8 december de Erasmusprijs krijgt uitgereikt. Ze ontvangt de prijs voor haar bijdrage aan het genre *Life Writing*, het actuele thema van dit

jaar. De inmiddels 80-jarige "Dame" Byatt wordt door de jury een geboren verhalenvertelster genoemd, met een scherp oog voor maatschappelijke verhoudingen. Ze schreef een omvangrijk oeuvre van tientallen (historische) romans, biografieën, korte verhalen en kritische essays over thema's als invloed van kunst op het leven, magie en werkelijkheid, en het conflict tussen ambitie en gezin. Veel van haar romans gaan over het schrijven van een biografie of over het doen van onderzoek — een eigen manier om 'Life writing' vorm te geven. Ze schrijft met veel plezier, verbeeldingskracht en een grote eruditie, en neemt lezers mee in de geschiedenis van het Europese denken. Haar bekendste werken zijn *Obsessie (Possession)*, *De biograaf*, *Het boek der kinderen* en de verhalenbundel *Sugar and other stories*

Rond de uitreiking van de Erasmusprijs is een gevarieerd activiteitenprogramma georganiseerd. Een aantal activiteiten zijn al geweest. Op 4 december interviewt Jeroen van Kan haar nog voor VPRO boeken en er komt uitgebreid aandacht voor haar in de Groene Amsterdammer.

Deze maand zijn twee vertalingen van haar werk verschenen: *Pauw en wijnrank*, een nieuw literair non-fictie boek over twee charismatische kunstenaars, dat in Engeland is uitgekomen rond haar 80e verjaardag; en een al oudere bundel *Klein zwart verhalenboek* met vijf verhalen die ze in 2003 heeft geschreven. Een recensie hierover is te vinden op onze

website: <http://vrouwenbibliotheek.nl/2016/11/11/klein-zwart-verhalenboek-door-a-s-byatt/>

Heel veel onlangs uitgebrachte titels

(Het is deze maand kadootjestijd..... soms roept het de vraag op of zoveel publicaties de kwaliteit van wat geschreven wordt ten goede komt.)

– In twee delen publiceert uitgeverij Van Oorschot het oorlogsdagboek van de Nederlandse dichteres *Hanny Michaelis* (1922-2007). Deze maand is het eerste deel uitgekomen, ***Lenteloos voorjaar*** over de jaren 1940-1942. In 2017 verschijnt het tweede deel *Stilstaand water* over de jaren 1942-1945. In haar nalatenschap werd na haar dood een groot aantal geschriften aangetroffen waarin ze dagboek aantekeningen had bijgehouden. Qua leeftijd zat ze tussen Anne Frank en Etty Hillesum in. Ze brengt middelbare schooltijd door met de dreiging van een (aanstaande) oorlog. Een korte biografie van haar leven: http://resources.huuygens.knaw.nl/vrouwenlexicon/lemmata/data/Hanny_Michaelis

– *Eva Meijer* ontdekte bij toeval de vergeten vogelboeken (internationale bestsellers!) van violiste Len Howard, een vrouw die in 1938 in een klein huisje op het platteland verkiest. Daar leeft ze midden tussen de vogels met wie ze

een bijzondere band opbouwt, en uitgebreid observeert en bestudeert. Eva Meijer heeft delen van de verhalen van Len Howard verweven met eigen fictie in ***Het vogelhuis***.

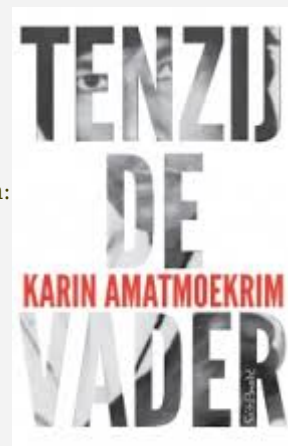
Lenneke (van Savannah Bay) zei erover: *Een boek om de tijd voor te nemen*. In de sfeervolle verstilling komen vragen boven als: wat dreef Len Howard tot het radicale omgooien van haar leven, een leven buiten de gebaande paden? Wat zeggen de levensverhalen van koolmezen ons over de mensenwereld?

-In **Afscheidstournee** vertelt schrijfster en musicologe *Vrouwkje Tuinman* over leven, dood en nalatenschap van de geroemde en verguisde violovirtuoos Nicolò Paganini, die een hoogromantisch avontuurlijk leven leidde. Zijn onechte zoon en tegenpool Achille, die door zijn alleenstaande vader is opgevoed, staat voor het probleem waar de lijkst van zijn vader te laten na diens dood, omdat hij geen toestemming krijgt de 'duivelkunstenaar' te begraven. Was zijn vader echt zo slecht of verdient hij eerherstel? Een raak en speels portret van intense relaties tussen mensen.

- **Tenzij de vader** van *Karin Amatmoekrim* is een intiem portret van haar zoektocht naar een vader, en daarmee naar haar eigen identiteit. De in Paramaribo geboren schrijfster groeit op in een achterstandswijk in Nederland. Daar waar 'het schimmelde in de hoeken van de gebouwen'. In de huizen van velen leven demonen: bij Karin is dat haar drankverslaafde vader. Ze is elf als ze te horen krijgt dat de man die zij kent als 'haar vader', niet haar biologische vader is. Als ze negentien is, dient haar echte vader zich aan. Vanaf dat moment ontstaat er een voorzichtige, zielloze correspondentie. Enkele jaren later gaat ze voor het eerst naar Suriname om haar familie en haar geboorteland te bezoeken.

- In **Kerstdagen** laat *Jeanette Winterson* haar fantasie de vrije loop, twaalf betoverende (kerst)verhalen voor twaalf donkere koude avonden - aangevuld met eigen herinneringen én twaalf feestelijke recepten voor een vleugje Engelse kerstsfeer. Heidense, bijbelse, magische, gothic en autobiografische verhalen die met de tijd tussen en kerst en driekoningen te maken hebben.

- In **Ons soort mensen** laat *Juli Zeh* de plattelandsidylle in een klein dorpje wreed verstoren als ze de overheid een paar kavels laat aanwijzen voor de productie van windenergie. De inwoners zijn onmiddellijk verdeeld en oude geschillen steken de kop op. Hoe lang gaat het goed in een dorp met zoveel intriges? Juli Zeh heeft elk hoofdstuk vanuit een andere inwoner geschreven en ontleedt de personages erg goed. Met subtiele humor laat ze hun ware gezichten zien.

Leuk 'detail': de succesvolle Duitse schrijfster blijkt veel geciteerd te hebben uit *Dein Erfolg* van Manfred Gortz, tevens lijfboek van een van de personages. Plagiaat? Ze blijkt dat boek ook zelf geschreven te hebben.

- Een paar maanden na het 3e deel is nu ook het 4e en laatste deel van *Elena Ferrante's* vierluik Napolitaanse romans in het Nederlands uitgekomen, **Het verhaal van het verloren kind**, de ontknoping van een levenslange vriendschap. Elena en Lila zijn samen in dezelfde volksbuurt opgegroeid, hebben hard gevochten eraan te kunnen ontsnappen, maar hebben een heel verschillend leven geleid. Ondanks hun enorme tegenstellingen zoeken de vrouwen elkaar steeds weer op. Onbeschaamd is men bezig geweest de schrijfster haar vrijheid en de bescherming een pseudoniem te gebruiken te ontnemen. De waardering voor deze romanserie heeft er waarschijnlijk en terecht niet onder geleden.

- In ***Aan het eind van de dag*** van Nelleke Noordervliet krijgt Katharina Mercedes Donker, ex-minister en auteur van twee bestsellers over politiek en de rol van de vrouw, het verzoek mee te werken aan haar eigen biografie. Ze wil niet. Ze voert een aantal weerspannige gesprekken met haar aspirant-biografe, maar herinneringen dringen zich steeds meer aan haar op. Wat wil ze per se niet kwijt aan de biografe? Wat is te persoonlijk? Wat is te pijnlijk? Een biografie wordt zo altijd een verwrongen zelfportret. "Een uitstekende roman", aldus de NRC, over doorleven en terugkijken.

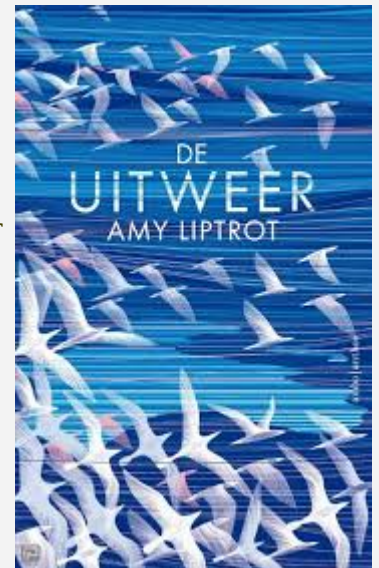

- ***Zorgen voor het gezin*** is deel 2 van de ambitieuze trilogie die Kristina Sandberg schreef over huisvrouw Maj. Het is een beeld van haar bestaan in de 40-er en 50-er jaren, vanuit Maj innerlijke beleving beschreven. In beginsel is dit geen gemakkelijk onderwerp om een aantrekkelijk boek van te maken, maar de Zweedse schrijfster is er in geslaagd onverbloemd en in een stijl die aan Virginia Woolf doet denken een intieme vrouwenportret in een sterke veranderende wereld te schetsen. In Nederland wordt de trilogie in omgekeerde volgorde uitgegeven, enigszins verwarrend, maar niet onoverkomelijk omdat elk boek op zich gelezen kan worden.

- Nog een beeld uit de jaren 50 en 60: ***Langste nacht*** is de debuutroman van de Amerikaanse Andria Williams over een eenzame huisvrouw die met man en dochters prachtig en ver afgelegen in Idaho woont. Zij wil zich niet conformeren aan de rol die haar opgelegd wordt. Hij maakt carrière in het leger als operator van een kerncentrale en neemt verkeerde beslissingen. Verwachtingen, angsten en dromen worden niet uitgesproken. Het klinkt plat getreden, maar er zijn

enthousiaste recensies.

- ***De uitweer*** is het bijzondere en heftige debuut van Amy Liptrot, tevens autobiografie, omschreven als een boek vol adembenemende natuurbeschrijvingen en ontwapende memoires over verslaving en herstel, de stad en het eiland. Zodra ze kan vertrekt Amy Liptrot op haar 18e van de Orkney eilanden naar London, weg uit een suffe omgeving naar een leven van drank en andere verleidingen. Ze realiseert zich dat het zo niet goed zal gaan, keert na haar rehab terug naar de Orkneys en begint de natuur met nieuwe ogen te bekijken. "Een toekomstige klassieker"

- Bij uitgeverij Karmijn (een onafhankelijke kwaliteitsuitgeverij van historische en een beetje 'vintage' literaire fictie en non-fictie) is na 25 jaar voor het eerst in het Nederlands vertaald ***De engelenpoort*** van de Britse schrijfster

Penelope Fitzgerald (1916-2000). Het is een van haar laatste romans (ze was al 74) en gaat over het fenomeen 'liefde op het eerste gezicht'. Een verkeersongeluk brengt twee mensen bij elkaar. Nadat ze bij elkaar in bed wakker worden verdwijnt zij spoorloos, en hij gaat smoorverliefd naar haar op zoek. Hij moet er achter komen wie zij eigenlijk is. Het verhaal speelt zich af tegen de achtergrond van universiteit van Cambridge waar de opkomende deeltjesfysica de natuurkundige faculteit verdeelt.

- **De muze en het meisje** van *Katrijn van Bouwel* wordt door uitgeverij Prometheus aangekondigd als "Een fenomenaal debuut en een zinnelijke ode aan het menselijk lichaam!" Een jong meisje staat in een museum oog in oog met een wulps Venus. Prompt neemt ze zich voor om ook de muze van een kunstenaar te worden, zich toe te vertrouwen aan de scheppende gedachten van een ander, en aan de handen van het lot. Totdat dat lot de noodzaak doet opwerpen zich van lijdend voorwerp tot onderwerp te transformeren.

Nieuwe dichtbundels

- **Het moet nog ergens liggen** van *Joke van Leeuwen*, een bundel met grote thema's gevat in lichte woorden. Op een speelse manier laat ze je anders naar de dingen kijken. En altijd illustreert ze haar gedichten met eigen(zinnige) grafische beelden- die op de kaft spreekt boekdelen. Ouder worden dringt langzaam haar gedichten binnen.

- In **De tere bloemen van het verstand**, het debuut van *Myrte Leffring*, begint een vrouw telkens opnieuw aan een mythische tocht over een brug waarbij mensen, dieren en emoties figureren in een buitengewone en tegelijk alledaagse omgeving. Synchroon met de reis van de vrouw volgen we haar gedachten: herinneringen, dromen, beschrijvingen van voorbije jaren.

Rond de presidentkandidatuur van Hillary Clinton zijn verschillende boeken over vrouwen in de politiek verschenen. In het kort:

- **First Lady's. De charme en kracht van Amerika's moderne presidentsvrouwen.** Correspondente *Kate Andersen Brower* geeft op basis van ruim 200 interviews een grondige inkijk in het bestaan van deze vrouwen die veel rollen tegelijkertijd moeten vervullen aan de zijde van hun machtige man. Hoe ver strekt hun macht?

- **Hare excellentie. Zestig jaar vrouwelijke ministers in Nederland.** Hoogleraar vergelijkende politicologie *Monique Leyenaar* beschrijft en analyseert op basis van haar eigen interviews met vrouwelijke ministers, krantenartikelen en (auto)biografieën allerlei aspecten van het ministerschap, een kijkje achter de schermen van 33 ministers. Van Marga Klompé in 1956 tot de vijf nu in kabinet Rutte 2.

Nieuwe thrillers die misschien de moeite waard zijn

- Met goedkeuring van de erven van Agatha Christie heeft *Sophie Hannah* haar 2e detective geschreven over Poirot, **De nieuwe erfgenaam**. De gepensioneerde Belgische speurder is een van de genodigden op een landgoed in Zuid-Ierland. Niemand weet waarom ze zijn uitgenodigd, maar dat zal gauw zal blijken. Critici hebben bewondering voor de vormgeving van Poirot's comeback en vinden de verhalen over hem goed opgetekend.

- "Voor lezers die houden van thrillers waarin het bovennatuurlijke toeslaat is het debuut van de Britse schrijfster *Jess Kidd* snoepgoed", aldus de recensent in Trouw. **De laatste rit** gaat over een 26 jarige man die als kind in de steek is gelaten door zijn moeder en terugkeert naar zijn geboortedorp. Een innovatieve literaire misdaadroman in mooi proza.

- Deel 3 en 4 van de *Noordzeemoorden* van *Isa Maron* zijn uit, **Ritueel** en **Eindspel** met een vervolg over rechercheur Maud Mertens, student Forensisch Onderzoek Kyra Slager en de vermissing van Sarina, de zus van Kyra. Onze recensente Hannah was enthousiast over de eerste delen, ze zal ook de laatste twee lezen en bespreken.

Activiteiten in Utrecht en daarbuiten

- T/m 17 april is in het Rijksmuseum van Oudheden (Leiden) de tentoonstelling **Koninginnen van de Nijl** te zien. Beroemde Egyptische koninginnen als Ahmose Nefertari, Hatsjepsjoet, Teje, Nefertiti en Nefertari hadden grote politieke invloed, maar ze waren tegelijkertijd ook echtgenote. Een farao kon met vele vrouwen getrouwd zijn, maar slechts één mocht de titel 'Grote koningin' dragen. De koninginnen hadden een vorstelijke én goddelijke status. Ze bekleedden belangrijke religieuze functies en er werden speciale tempels voor hen gebouwd. Soms duurde de goddelijke status zelfs na hun dood voort. De tentoonstelling vormt een kennismaking met het weelderige leven aan het Egyptische hof. Daarnaast is er een reconstructie van één van de kamers uit het graf van koningin Nefertar, met deksel van de sarcofaag en grafgraven.

Meer info: <http://www.rmo.nl/tentoonstellingen/koninginnen-van-de-nijl>

- Rond *Koninginnen van de Nijl* organiseert de Vrije Academie een aantal lezingen en studiedagen. Diana de Wild geeft lezingen om de tentoonstelling in te leiden. Er is op verschillende locaties een studiedag met als onderwerp *Powervrouwen in Egypte*.

Meer info via: <https://vrijeacademie.nl>

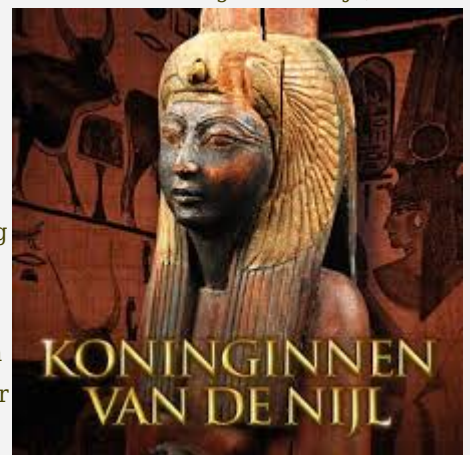
- Uit een heel andere tijd: in de Nieuwe kerk in Amsterdam is een tentoonstelling bezig over Marilyn Monroe, **90 jaar Marilyn. Omzien naar een iconische vrouw**, over haar leven en nalatenschap. Misschien past de Engelse ondertitel beter, *Reflecting on a female icon*. Haar uitspraak "I don't mind living in a man's world, as long as I can be a woman" spreekt tot veel verbeeldingen. Wat zegt het over haar? Wat over ons? En wat zegt het trieste laatste deel van haar leven over haar, en over de mensen om haar heen?

Meer info: <https://www.nieuwekerk.nl/tentoonstellingen/90jaarmarilyn/>

- Op 9 december is in boekhandel Savannah Bay een **Feminist open mic night**. Iedereen die op deze avond iets wil zingen, rappen, voordragen, voorlezen, performen of anderszins iets onder de aandacht wil brengen over feminisme en/of wat dat voor haar/hem betekent is van harte welkom is om dat op het open podium te komen doen.

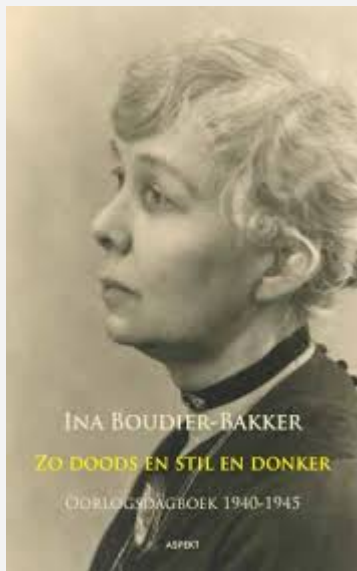
Het thema deze keer is *Sisterhood*. Meer

info: http://www.savannahbay.nl/index.php?agenda_id=306&pageid=7

- Op 11 december komt hoogleraar recht en ethiek Martha Nussbaum naar Utrecht (oude Neude-postkantoor). Ze komt vertellen over haar nieuwe boek **Woede en vergeving**. Ooit werd onze samenleving geregeld door wraak en woede. Volgens de Grieken stelde de godin Athene de rechtsorde in. Ze verjoeg de wraakgodinnen daarbij niet. De wraakgodinnen werden gepacificeerd en kregen een plekje toegewezen in het centrum van Athene. Dat is precies wat wij ook zouden moeten doen met onze eigen woede- en wraakgevoelens, stelt de Amerikaanse (top)filosofe: we moeten ze een plek geven in ons privéleven, sociale leven en politieke leven. Teruggrijpend op de stoïcijnse filosofen laat ze zien hoe blinde woede omgezet kan worden in een goed gesprek, in wetgeving en in generositeit.

Meer info en reserveren: <http://www.bibliotheekutrecht.nl/agenda/martha-nussbaum.html>

- Op 18 december organiseert Salon Saffier een middag over **Ina Boudier Bakker**. Gé Vaartjes zal vertellen over het leven en werk van de 50 jaar geleden in Utrecht overleden schrijfster en werpt daarbij ook licht op de onbekende Ina Boudier-Bakker. Zij schreef groot opgezette (familie)romans en verhalen. Haar romans *Armoede*, *De straat* en *De klop op de deur* oogstten veel roem en werden geprezen om de warmte en het psychologisch inzicht waarmee mensen neergezet werden. Sinds kort is er sprake van een hernieuwde belangstelling voor haar werk. Tijdens de middag zal ook *Ontmoeting*, een nieuwe uitgave van een aantal van haar verhalen, gepresenteerd worden.

Meer info: <http://www.salonsaffier.nl/Programma+informatie.php?id=260&nav=2>

- Op de middag ervoor, 17 december, wordt een nieuwe uitgave gepresenteerd van Gertrude Pape's in 1944 clandestien verschenen dichtbundel. Deze heruitgave wordt aangevuld met een kleine selectie uit *A Sheaf of Simple Poems*, een reeks onuitgegeven gedichten van haar man Theo van Baaren naar aanleiding van haar sterven in 1988. Samen gaven zij in 1941-44 in Utrecht het een-exemplarige tijdschrift *De Schone Zakdoek* uit.

Hierin verscheen o.a. Van Baarens tekst van de vestzakopera *Der Mörder*. Deze opera zal ook uitgevoerd worden.

Meer info: <http://www.salonsaffier.nl/Programma+informatie.php?id=257&nav=2>

Bibliotheek-nieuws

- Na het bezoek van Moyra Haaxma van de Utrechtse vrijwilligerscentrale zijn Jonna en ik plannen aan het maken voor extra activiteiten in de bieb en een betere zichtbaarheid van de bieb in Utrecht en daarbuiten. De vrijwillige recensenten hebben voor ons een belangrijke rol. Zij schrijven over veelal recente en interessante boeken, die wij als recensie-exemplaar van uitgevers krijgen en aan onze collectie kunnen toevoegen. We willen voor hen een schrijf-coach-middag/avond organiseren en andere mogelijkheden creëren om het lezen en bespreken op een leuke manier te ondersteunen. Een van de geluiden die we bij navraag van hen terug kregen is de wens om meer reactie te krijgen op wat ze schrijven. Dus hierbij doe ik een **oproep: laat vooral vaak horen wat je vindt van het boek en de recensie die je gelezen hebt**. Dit kan via onze website, en ook via facebook of twitter waar de recensies vermeld worden. Het is altijd leuk en ondersteunend om iets te vernemen over wat gepubliceerd is, zeker voor degene die er de tijd en energie in gestoken heeft om het te schrijven. Zo kan er misschien ook een gesprek ontstaan over het boek en/of de schrijfster.

- Vlak voordat ik de nieuwsbrief wilde gaan versturen werd ik gebeld door een correspondent van het Algemeen Dagblad/Utrechts Nieuwsblad. Hij was toevallig langs de vrouwenbibliotheek gefietst en nieuwsgierig geworden. Later deze week komt hij langs om te kijken, te 'interviewen' en een artikel te schrijven. Een leuke PR-afsluiting van dit jaar!

Nieuwe boeken in de bibliotheek

Noodweer van Marijke Schermer, *Er moet iets gebeuren* van Maartje Wortel, *Het smelt* van Lize Spit, Een nieuwer testament van Hella Haasse, *De meisjes* van Emma Cline, *I love Dick* van Chris Kraus, *Klein zwart verhalenboek* van A.S. Byatt,

Nieuwe recensies van deze maand als link bijgevoegd

<http://vrouwenbibliotheek.nl/2016/11/07/het-ware-verhaal-van-haar-en-mij-door-delphine-de-vigan/>

<http://vrouwenbibliotheek.nl/2016/11/11/klein-zwart-verhalenboek-door-a-s-byatt/>

<http://vrouwenbibliotheek.nl/2016/11/15/de-gelukkigen-door-kristine-bilkau/>

<http://vrouwenbibliotheek.nl/2016/11/19/selma-door-carolijn-visser/>

<http://vrouwenbibliotheek.nl/2016/11/21/je-houdt-het-niet-voor-mogelijk-door-katrine-marcas/>

<http://vrouwenbibliotheek.nl/2016/11/24/het-absurde-idee-je-nooit-meer-te-zien-door-rosa-montero/>

De leenbijdrage voor 2016 is opnieuw vastgesteld op € 25,-. Je kunt hiervoor onbeperkt boeken lenen en/of vriendin/vriend van de bibliotheek zijn. Iedereen die boeken leent en/of wil gaan lenen wordt vriendelijk verzocht dit bedrag over te maken op banknummer NL71 INGB 0009 2669 95 ten name van Stichting Es Scent o.v.v naam en 'leenbijdrage 2016'. Eenmalig een boek lenen kan ook. De bijdrage hiervoor is € 1,- per boek.

Vanaf 1 oktober betaal je € 10,- voor de rest van het jaar.

Op www.vrouwenbibliotheek.nl is meer informatie over de bibliotheek te vinden, de nieuwsbrief is ook te lezen via onze website.

Naast de aangekondigde openingstijden blijft het altijd mogelijk om op afspraak een bezoek te brengen aan de bibliotheek. U bent van harte welkom.

Marjolein Datema

Utrecht, 28 november 2016